Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

21. märts 2024*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Tervishoidu käsitlevate õigusaktide ühtlustamine – Loomatervishoiunõuded – Veterinaarkontroll – Hiinast imporditud loomsed saadused – Impordikeeld – Otsus 2002/994/EÜ – Erand teatavate toodete suhtes – Lisa I osa – Kalastussaadused – Mõiste – Kalaõli – Loomasöödaks mõeldud tooted – Kehtivus

Kohtuasjas C-7/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Raad van State (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 22. detsembri 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. jaanuaril 2023, menetluses

Marvesa Rotterdam NV

versus

Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV),

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: kohtunik N. Wahl (ettekandja) seitsmenda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Passer ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: L. Medina,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Marvesa Rotterdam NV, esindajad: *advocaat* S. Feyen, *avocate* C. Louski ja *advocaat* J. Mosselmans,

– Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV), esindaja: *advocaat* R. Depla,

– Belgia valitsus, esindajad: S. Baeyens, P. Cottin ja C. Pochet,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

– Euroopa Komisjon, esindajad: B. Hofstötter ja M. ter Haar,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab komisjoni 20. detsembri 2002. aasta otsuse 2002/994/EÜ, mis käsitleb teatavaid kaitsemeetmeid teatavate Hiinast pärit loomsete saaduste suhtes (EÜT 2002, L 348, lk 154; ELT eriväljaanne 03/37, lk 534), muudetud komisjoni 1. juuli 2015. aasta rakendusotsusega (EL) 2015/1068 (ELT 2015, L 174, lk 30) (edaspidi „otsus 2002/994“), lisa I osa tõlgendamist ja kehtivust.

2 Taotlus on esitatud Marvesa Rotterdam NV (edaspidi „Marvesa“) ja Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketeni (FAVV) (toiduohutuse föderaalne asutus, Belgia) vahelises kohtuvaidluses selle üle, kas selle asutuse kaks otsust, millega keelati Hiinast pärit ja loomasöödaks mõeldud kalaõli import, on õiguspärased.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 97/78/EÜ

3 Nõukogu 18. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT 1998, L 24, lk 9; ELT eriväljaanne 03/22, lk 247), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT 2004, L 191, lk 1; ELT eriväljaanne 03/45, lk 200), paranduse artikliga 58 (edaspidi „direktiiv 97/78“), artikli 2 lõike 2 punktis a oli mõiste „tooted“ määratletud järgmiselt:

„Lisaks sellele:

a) *tooted* – loomse päritoluga tooted, millele on viidatud [nõukogu 11. detsembri 1989. aasta direktiivis 89/662/EMÜ veterinaarkontrollide kohta ühendusesiseses kaubanduses seoses siseturu väljakujundamisega (EÜT 1989, L 395, lk 13; ELT eriväljaanne 03/09, lk 214)] ja [nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiivis 90/425/EMÜ, milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrolle (EÜT 1990, L 224, lk 29; ELT eriväljaanne 03/10, lk 138)], Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. oktoobri 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1774/2002 (milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste sanitaareeskirjad) [(EÜT 2002, L 273, lk 1; ELT eriväljaanne 03/37, lk 92)], nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiivis 2002/99/EÜ (milles sätestatakse inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste tootmist, töötlemist, turustamist ja ühendusse toomist reguleerivad loomatervishoiu eeskirjad) [(EÜT 2003, L 18, lk 11; ELT eriväljaanne 03/38, lk 124)] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ)

nr 854/2004 (millega sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametliku kontrolli korraldamise kohta) [(ELT 2004, L 139, lk 206; ELT eriväljaanne 03/45, lk 75)]; see hõlmab ka artiklis 19 nimetatud taimseid saadusi“.

4 Direktiivi 97/78 artikli 22 lõikes 1 oli ette nähtud:

„Kui kolmanda riigi territooriumil ilmneb või levib nõukogu 21. detsembri 1982. aasta direktiivis 82/894/EMÜ ühendusesisese loomahaigustest teatamise kohta [(ELT 1982, L 378, lk 58; ELT eriväljaanne 03/05, lk 191)] osutatud haigus, zoonoos või muu haigus või muu nähtus või asjaolu, mis võib kujutada endast tõsist ohtu loomade või inimeste tervisele, või seda õigustab loomade või inimeste tervisega seotud muu tõsine põhjus, eriti komisjoni veterinaarekspertide järelduste või piiripunktides läbiviidud kontrollide põhjal, võtab [Euroopa K]omisjon kas omal algatusel või liikmesriigi taotlusel viivitamata, sõltuvalt olukorra tõsidusest, ühe järgmistest meetmetest:

– peatatakse import asjaomase kolmanda riigi kogu territooriumilt või selle osast ning vajadusel transiidiriigiks olevast kolmandast riigist,

– sätestatakse eritingimused asjaomase kolmanda riigi kogu territooriumilt või selle osast tulevatele toodetele,

– koostatakse tegelike leidude põhjal asjakohased kontrollinõuded, mis võivad sisaldada inimeste või loomade tervisega seonduvate ohtude eriuuringut, ja tihendatakse sõltuvalt sellise kontrolli tulemustest füüsilisi kontrolle.“

5 Direktiiv 97/78 on tunnistatud kehtetuks ja seda asendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT 2017, L 95, lk 1).

Otsus 2002/994

6 Otsuse 2002/994 põhjendustes 1 ja 4 on märgitud:

„(1) Direktiivi [97/78] alusel tuleb teatavate toodete importimisel kolmandatest riikidest võtta vajalikud meetmed, kui kõnealustes riikides ilmneb mingi asjaolu, mis võib tõenäoliselt kujutada tõsist ohtu loomade või inimeste tervisele.

[…]

(4) Pärast klooramfenikooli tuvastamist teatavates Hiinast imporditud akvakultuuri- ja kalatoodetes võttis komisjon 19. septembril 2001 vastu otsuse 2001/699/EÜ, mis käsitleb teatavate Hiinast ja Vietnamist pärit inimtoiduks ette nähtud kala- ja akvakultuuritoodete suhtes võetavaid kaitsemeetmeid [(EÜT 2001, L 251, lk 11)], muudetud [komisjoni 2. oktoobri 2002. aasta otsusega 2002/770/EÜ, millega muudetakse otsust 2001/699/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2002/250/EÜ, et tunnistada kehtetuks kaitsemeetmed teatavate Vietnamist imporditud kala- ja akvakultuuritoodete suhtes (EÜT 2002, L 265, lk 16)]. Lisaks sellele võttis komisjon pärast Hiinas läbiviidud kontrolli käigus veterinaarravimeid käsitleva seadusandluse ning elusloomade ja loomsetes toodetes jääkide kontrollimise süsteemiga seotud puuduste tuvastamist 30. jaanuaril 2002 vastu otsuse 2002/69/EÜ, mis käsitleb Hiinast imporditud loomse päritoluga toodete suhtes võetavaid teatavaid kaitsemeetmeid [(EÜT 2002, L 30, lk 50)], viimati muudetud [komisjoni 28. novembri 2002. aasta] otsusega 2002/933/EÜ[, millega muudetakse otsust 2002/69/EÜ, mis käsitleb teatavaid kaitsemeetmeid teatavate Hiinast pärit loomsete saaduste suhtes (EÜT 2002, L 324, lk 71)]."

7 Otsuse 2002/994 artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevat otsust kohaldatakse kõikide Hiinast imporditud loomset päritolu inim- või loomseks toiduks ette nähtud saaduste suhtes."

8 Otsuse artiklis 2 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid keelavad artiklis 1 osutatud toodete impordi.

2. Erandina lõikest 1 lubavad liikmesriigid käesoleva otsuse lisas loetletud toodete importi kooskõlas asjaomaste toodete suhtes kohaldatavate loomade ja inimeste terviseohutuse erinõuetega ning lisa II osas loetletud toodete puhul vastavalt artiklile 3."

9 Otsuse lisa I osas on sätestatud:

„Loetelu inimtoiduks või loomasöödaks ettenähtud loomset päritolu toodetest, mida on lubatud importida [Euroopa L]iitu ilma artiklis 3 sätestatud tõendita:

– kalastussaadused, välja arvatud:

  – akvakultuurisektorist saadud kalastussaadused,

  – kooritud ja/või töödeldud krevetid,

  – liiki *Procambrus clarkii* kuuluvad vähid, mis on püütud looduslikest mageveekogudest kalapüügi teel,

– želatiin,

– Euroopa Parlamendi ja nõukogu [21. oktoobri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT 2009, L 300, lk 1,)] reguleeritud lemmikloomatoit,

– Euroopa Parlamendi ja nõukogu [16. detsembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta (ELT 2008, L 354, lk 16)] reguleeritud ained, mida kasutatakse toidu lisaainetena,

[…]“.

Määrus (EÜ) nr 853/2004

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT 2004, L 139, lk 55, ja parandus ELT 2004, L 226, lk 22; ELT eriväljaanne 03/45, lk 14), artiklis 2 on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruses (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT 2002, L 31, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463),] sätestatud mõisted;

[…]“.

11 Määruse nr 853/2004 I lisa punkt 3.1 näeb ette:

„*Kalandustooted* – kõik merevee- või mageveeloomad (välja arvatud elusad kahepoolmelised molluskid, elusad okasnahksed, elusad mantelloomad ja elusad meriteod ning kõik imetajad, roomajad ja konnad), looduslikud või tehistingimustes peetavad, k.a selliste loomade kõik söödavad vormid, osad ja tooted.“

Määrus nr 854/2004

12 Määruse nr 854/2004 artikli 2 lõike 2 punktis d on ette nähtud:

„Vajaduse korral kohaldatakse ka järgmistes määrustes sätestatud määratlusi:

[…]

d) määrus [nr 853/2004].“

13 Määrus nr 854/2004 on kehtetuks tunnistatud ja asendatud määrusega 2017/625.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 Madalmaades asutatud äriühing Marvesa, kes tegeleb loomasöödaks mõeldud kalaõli hulgimüügi ja turustamisega, impordib muu hulgas Hiinast pärit kalaõli.

15 Hiina piirivalveasutused väljastasid 5. ja 25. jaanuaril 2018 veterinaarsertifikaadid Hiinast pärit ja loomasöödaks mõeldud kalaõli esimese, 258 470 kilogrammi (kg) suuruse partii ja 261 674 kg suuruse teise partii veoks Belgiasse.

16 Belgia pädev piiripunkt keelas 23. veebruaril 2018 neid kalaõli partiisid vedavate konteinerite liitu importimise.

17 Pärast FAVV ja Marvesa teabevahetust nimetatud impordikeeldu asjas ja pärast Marvesa ärakuulamist kinnitas FAVV 20. ja 24. aprillil 2018 kahe lõpliku otsusega kalaõlipartiide Belgiasse importimise keelu.

18 FAVV märkis neis kahes otsuses, et asjaomane kalaõli on „keelatud toode“, lisades sellele märke „import Hiinast ei ole lubatud (kaitsemeetmed 2002/994/EÜ)“.

19 Marvesa vaidlustas need otsused eelotsusetaotluse esitanud kohtus, Raad van States (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu). Ta väidab, et nendega on rikutud otsuse 2002/994 artikleid 1 ja 2, märkides selles osas, et loomasöödaks mõeldud kalaõli vastab viimasena nimetatud otsuse lisa I osa tähenduses „kalastussaaduste“ määratlusele, mistõttu on selle toote import vastavalt nimetatud otsuse artikli 2 lõikele 2 lubatud.

20 Marvesa sõnul hõlmab mõiste „kalastussaadused“ nii inimtoiduks kui ka loomasöödaks mõeldud kalastussaadusi. Järelikult hõlmab see mõiste loomasöödaks mõeldud kalaõli. Marvesa tugineb selles osas mõiste „kalastussaadused“ määratlusele muudes liidu õigusaktides, mida ta peab asjakohaseks, otsuse 2002/994 lisa sõnastusele ning selle otsuse kontekstile ja eesmärgile. Ta märgib samuti, et selle mõiste tõlgendamine nii, et see hõlmab üksnes inimtoiduks mõeldud tooteid, tekitab „enneolematu“ olukorra, kus loomasöödaks mõeldud kalaõli suhtes kohaldatakse rangemat korda kui inimtoiduks mõeldud kalaõli suhtes.

21 FAVV väidab omalt poolt, et mõiste „kalastussaadused“ otsuse 2002/994 lisa I osa tähenduses hõlmab üksnes inimtoiduks mõeldud kalastussaadusi. Ta märgib muude argumentide hulgas, et liidu õiguses eristatakse inimtoiduks mõeldud tooteid ja loomasöödaks mõeldud tooteid. Ühtlasi juhib ta tähelepanu komisjoni hinnangule, mis on esitatud veterinaaria valdkonna impordikontrolli eksperdirühma (Expert Group on veterinary import controls) 9. aprilli 2018. aasta koosoleku protokollis ja mille kohaselt praegu kehtivad liidu õigusnormid ei luba importida Hiinast pärit loomasöödaks mõeldud kalaõli.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kahe vaidlusaluse otsuse õiguspärasus sõltub otsuse 2002/994 lisas sisalduva mõiste „kalastussaadused“ tõlgendamisest ning et FAVV tõlgendus võib põhjustada kalaõli impordi erinevat kohtlemist sõltuvalt sellest, kas see on mõeldud inimtoiduks või loomasöödaks.

23 Neil asjaoludel otsustas Raad van State (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [otsuse 2002/994] lisa I osa tuleb tõlgendada nii, et mõiste „kalastussaadused“ hõlmab nii inimtoiduks mõeldud tooteid kui ka loomasöödaks mõeldud tooteid, mistõttu võib loomasöödaks mõeldud kalaõli pidada „kalastussaaduseks“ nimetatud lisa tähenduses?

2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas [otsuse 2002/994] lisa I osa on vastuolus [direktiivi 97/78] artikli 22 lõikega 1 – vajaduse korral – koostoimes EL toimimise lepingule [lisatud] protokolli nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta artikliga 1, kuna Hiinast pärit kalastussaaduste suhtes, mis on mõeldud

inimtoiduks, ei kohaldata selle otsuse artiklis 2 kehtestatud impordikeeldu, samal ajal kui Hiinast pärit kalastussaaduste suhtes, mis on mõeldud loomasöödaks, kohaldatakse impordikeeldu?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

24 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas otsuse 2002/994 lisa I osa tuleb tõlgendada nii, et mõiste „kalastussaadused“ hõlmab inimtoiduks mõeldud tooteid ja loomasöödaks mõeldud tooteid, ning kas järelikult on loomasöödaks mõeldud kalaõli „kalastussaadus“ selle lisa tähenduses.

25 Alustuseks tuleb märkida, et komisjon võis loomade või inimeste tervise kaitsega seotud tõsisele põhjusele tuginedes direktiivi 97/78 artikli 22 lõike 1 alusel võtta kolmandatest riikidest pärineva impordi suhtes selliseid meetmeid nagu impordi peatamine, eritingimuste kehtestamine, asjakohaste kontrollide läbiviimine või füüsiliste kontrollide tihendamine.

26 Otsuse 2002/994 põhjendusest 4 nähtub, et sellised meetmed võeti vastu pärast klooramfenikooli tuvastamist teatavates Hiinast imporditud akvakultuuri- ja kalatoodetes ning pärast Hiinas läbiviidud kontrolli käigus veterinaarravimeid käsitleva seadusandluse ning elusloomade ja loomsetes toodetes jääkide kontrollimise süsteemiga seotud puuduste tuvastamist. Nii keelas komisjon otsusega 2001/699 ja otsusega 2002/69 kõigepealt Hiinast ja Vietnamist pärinevate või sealt toodud krevettide impordi ning seejärel kõikide Hiinast imporditud ja inimtoiduks või loomasöödaks mõeldud loomsete saaduste impordi, välja arvatud teatud selgelt määratletud loomsed saadused, nagu kalastussaadused, mis on püütud, külmutatud ja lõpp-pakendisse pakendatud merel ning lossitakse otse liidu territooriumil.

27 Pärast nende meetmete uuesti läbivaatamist ning võttes arvesse liikmesriikide läbiviidud kontrollide positiivseid tulemusi ja Hiina ametiasutuste esitatud teavet, võttis komisjon vastu otsuse 2002/994, leides, et otsuse 2002/69 sätteid oli vaja ajakohastada ja konsolideerida ning otsused 2001/699 ja 2002/69 kehtetuks tunnistada.

28 Vastavalt otsuse 2002/994 artiklile 1 ja artikli 2 lõikele 1 keelavad liikmesriigid Hiinast imporditud loomset päritolu inim- või loomseks toiduks ette nähtud saaduste impordi. Selle otsuse artikli 2 lõike 2 kohaselt lubavad liikmesriigid erandina artikli 2 lõikes 1 sätestatud keelust siiski importida nimetatud otsuse lisas loetletud tooteid.

29 Kuigi kalastussaadused on lisas loetletud loomsete saaduste hulgas, ei ole otsuses 2002/994 ega muu hulgas otsuse lisa I osas määratletud mõistet „kalastussaadused“ ega ole ka täpsustatud, kas see mõiste hõlmab nii inimtoiduks kui ka loomasöödaks mõeldud tooteid.

30 Järelikult ei tule otsuse 2002/994 lisa I osa ning selles lisas sisalduva mõiste „kalastussaadused“ tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale arvesse võtta mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa see säte on (27. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Orthomol, C-418/21, EU:C:2022:831, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Esimesena on tõsi, et vastavalt otsuse 2002/994 artikli 1 ja selle otsuse lisa I osa sõnastusele kohaldatakse nii seda otsust kui ka lisa kõikide Hiinast imporditud loomsete saaduste suhtes, mis on mõeldud inimtoiduks või loomasöödaks.

32 See asjaolu ei tähenda siiski, et kõik selles lisas nimetatud ja loetletud tooted on tingimata mõeldud inimtoiduks ja loomasöödaks.

33 Ühelt poolt on nimelt otsuse 2002/994 artiklis 1 ja selle otsuse lisa I osas vaheldumisi viidatud toodetele, mis on mõeldud inimtoiduks või loomasöödaks. Teiselt poolt võivad teatavad selles lisas loetletud tooted oma olemuselt olla mõeldud üksnes inimtoiduks või üksnes loomasöödaks. Nii on see eelkõige selles lisas nimetatud lemmikloomatoidu puhul.

34 Siit järeldub, et vastupidi Marvesa väidetele ei saa otsuse 2002/994 kohaldamisalast järeldada, et otsuse lisas kasutatud mõiste „kalastussaadused“ hõlmab tingimata inimtoiduks ja loomasöödaks mõeldud kalastussaadusi.

35 Teisena, mis puudutab otsuse 2002/994 konteksti ja õiguslikku raamistikku, siis tuleb märkida, et liidu õiguskorra ühtsuse ja järjepidevuse nõudeid arvestades peab samas valdkonnas vastu võetud õigusaktides kasutatud mõistetel olema sama tähendus (19. novembri 2020. aasta kohtuotsus 5th AVENUE Products Trading, C-775/19, EU:C:2020:948, punkt 42).

36 Sellega seoses tuleb rõhutada, et loomseid saadusi käsitlevate õigusaktide raames eristab seadusandja inimtoiduks mõeldud tooteid ja loomasöödaks mõeldud tooteid. Need kaks tootekategooriat kuuluvad õiguslikesse raamistikesse, mis erinevad selle poolest, et need töötati välja kummagi tootekategooria eripära silmas pidades.

37 Lisaks on direktiivi 97/78, millel otsus 2002/994 põhineb, artikli 2 lõike 2 punktis a mõiste „toode“ määratletud viitega muudele liidu õigusaktidele. On viidatud eelkõige määrusele nr 854/2004, mille artikli 2 lõike 2 punktis d on viidatud määrusele nr 853/2004, mille I lisa punktis 3.1 on määratletud mõiste „kalandustooted“.

38 Ent määrus nr 853/2004 ja määrus nr 854/2004 on määratluse kohaselt kohaldatavad üksnes inimestele tarbimiseks mõeldud toodetele.

39 Ühelt poolt puudutas määrus nr 854/2004 inimtoiduks mõeldud loomseid saadusi.

40 Teiselt poolt on määruses nr 853/2004 sätestatud loomset päritolu toidu hügieeni eeskirjad. Määruse nr 178/2002 – mille määratlused on vastavalt määruse nr 853/2004 artikli 2 punktile 1 viimati nimetatud määruse tähenduses kohaldatavad – artiklis 2 on mõiste „toit“ määratletud nii, et see tähendab „töödeldud, osaliselt töödeldud või töötlemata ainet või toodet, mis on mõeldud inimestele tarvitamiseks või mille puhul põhjendatult eeldatakse, et seda tarvitavad inimesed“.

41 Sellest järeldub, et loomset päritolu tooteid käsitlevate õigusaktide raames, mille hulka kuulub otsus 2002/994, hõlmab mõiste „kalastussaadused“ üksnes inimtoiduks mõeldud tooteid.

42 Seega, kuna otsuses 2002/994 ei ole märgitud vastupidist, peab mõistel „kalastussaadused“ sidususe huvides olema selles otsuses sama tähendus kui üldisemas raamistikus.

43 Kolmandana kinnitab sellist lähenemist otsusega 2002/994 taotletav eesmärk.

44 Nagu komisjon selle otsuse põhjenduses 1 märkis, võimaldab direktiiv 97/78 teatavate toodete importimisel kolmandatest riikidest võtta vajalikud meetmed, kui ilmneb mingi asjaolu, mis võib tõenäoliselt kujutada tõsist ohtu loomade või inimeste tervisele.

45 Sellised meetmed sõltuvad aga ühelt poolt nendega hõlmatud toodete laadist ja otstarbest ning teiselt poolt konkreetsetest ohtudest, mida need tooted inimeste või loomade tervisele kujutavad.

46 Mis puudutab konkreetselt põhikohtuasjas vaidlusalust impordikeeldu, siis otsusega 2002/994 kehtestatud kaitsemeetmed ja nende meetmete võimalik leevendamine teatavate loomsete saaduste impordi lubamise otsusega sõltuvad – nagu rõhutas komisjon – Hiina ametiasutuste esitatud teabest ja tagatistest ning vajaduse korral liidu ekspertide poolt läbi viidud kohapealsete kontrollide tulemustest.

47 Selline teave ja kontroll on konkreetselt seotud tootega, mille impordikeeld on uuesti läbi vaadatud, ning ohuga inimeste või loomade tervisele, mida selliselt hinnatav toode endast kujutab.

48 Järelikult ei ole inimtoiduks mõeldud kalaõliga seotud teave ja kontroll asjakohane loomasöödaks mõeldud kalaõlist tulenevate ohtude hindamisel.

49 Kuna käesoleval juhul hõlmab mõiste „kalastussaadused“ üksnes inimtoiduks mõeldud tooteid, on teave ja kontrollid, millele komisjon nende toodetega kaasneva ohu hindamisel tugines, mõeldud selleks, et hinnata ohtu inimeste tervisele, mitte aga ohtu loomade tervisele.

50 Siit järeldub, et mõiste „kalastussaadused“ otsuse 2002/994 tähenduses hõlmab üksnes inimtoiduks mõeldud tooteid.

51 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et otsuse 2002/994 lisa I osa tuleb tõlgendada nii, et mõiste „kalastussaadused“ hõlmab inimtoiduks mõeldud tooteid, mitte loomasöödaks mõeldud tooteid, ning järelikult ei ole loomasöödaks mõeldud kalaõli „kalastussaadus“ selle lisa tähenduses.

Teine küsimus

52 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul juhul, kui vastus esimesele küsimusele on eitav, hinnata otsuse 2002/994 lisa I osa kehtivust direktiivi 97/78 artikli 22 lõike 1 alusel – vajaduse korral – koostoimes EL toimimise lepingule lisatud protokolli nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta artikliga 1.

53 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Marvesa väitis eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et inimtoiduks ette nähtud kalaõli ja loomasöödaks mõeldud kalaõli erinev kohtlemine ei ole põhjendatud ning et selline erinev kohtlemine tekitab kahtlusi, kas otsus 2002/994 on kehtiv, arvestades selle õiguslikku alust ja proportsionaalsuse põhimõtet.

54 Nagu Euroopa Kohus on käesoleva kohtuotsuse punktis 25 juba osundanud, võib komisjon direktiivi 97/78 artikli 22 lõike 1 alusel loomade või inimeste tervisega seotud tõsisele põhjusele tuginedes võtta kolmandast riigist pärit impordi suhtes selliseid meetmeid nagu impordi peatamine, eritingimuste kehtestamine, asjakohaste kontrollide läbiviimine või füüsiliste kontrollide tihendamine.

55 See säte nõuab seega, et komisjoni võetud meetmete eesmärk oleks kaitsta inimeste või loomade tervist ja et meetmed oleksid kohandatud olenevalt „olukorra tõsidusest“. Seega peab komisjon selleks meetmete võtmisel tuginema hinnangule, mis on antud eraldi iga toote kohta, mida meetmed puudutavad.

56 Järelikult eeldab nimetatud säte erinevate meetmete võtmist, mis on kohandatud igale asjaomasele tootele ja ohule, mida see endast inimeste või loomade tervisele kujutab.

57 Nagu Euroopa Kohus esimesele küsimusele vastates juba rõhutas, erinevad käesoleval juhul inimtoiduks mõeldud tooted ja tooted, mis on mõeldud muuks otstarbeks kui inimtoiduks. Iga tootekategooriaga kaasneva riski hindamine peab seega olema erinev, et iga tootekategooria puhul oleks tuvastatud ja kindlaks määratud oht loomade või inimeste tervisele, olukorra tõsidus ja selle leevendamiseks vajalikud meetmed.

58 Võttes arvesse inimtoiduks mõeldud toodete ja loomasöödaks mõeldud toodete erinevusi, ei ole inimtoiduks mõeldud kalaõli ja loomasöödaks mõeldud kalaõli erinev kohtlemine, mis on kehtestatud otsusega 2002/994, direktiivi 97/78 artikli 22 lõikega 1 vastuolus.

59 Selles kontekstis ei riku ka loomasöödaks mõeldud kalaõli impordikeeld proportsionaalsuse põhimõtet. Asjaolu, et selle toote import on keelatud, samas kui inimtoiduks mõeldud kalaõli import on lubatud, ei tähenda iseenesest, et selline keeld läheb kaugemale sellest, mis on vajalik inimeste ja loomade tervise kaitseks.

60 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et teise küsimuse läbivaatamisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada otsuse 2002/994 lisa I osa kehtivust.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

1. **Komisjoni 20. detsembri 2002. aasta otsuse 2002/994/EÜ, mis käsitleb teatavaid kaitsemeetmeid teatavate Hiinast pärit loomsete saaduste suhtes (muudetud komisjoni 1. juuli 2015. aasta rakendusotsusega (EL) 2015/1068), lisa I osa**

   tuleb tõlgendada nii, et

   mõiste „kalastussaadused“ hõlmab inimtoiduks mõeldud tooteid, mitte loomasöödaks mõeldud tooteid, ning järelikult ei ole loomasöödaks mõeldud kalaõli „kalastussaadus“ selle lisa tähenduses.

2. **Teise küsimuse läbivaatamisel ei ilmnenud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada otsuse 2002/994 (muudetud rakendusotsusega 2015/1068) lisa I osa kehtivust.**

Allkirjad